

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 77/2020-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojмира Mamojku (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavné sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], toho času Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Jánom Jagošom, Pod Urpínom 5, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20 C 8/2018-43 z 23. mája 2018, uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20 C 8/2018-51 z 11. júna 2018, uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 19 C 42/2018-23 z 25. júla 2018 a uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 19 C 42/2018-28 zo 14. augusta 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

St'aznostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 13. augusta 2018 a 15. októbra 2018 doručené a podaním zo 7. decembra 2018 doplnené ústavné s'aznosti s'azovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'azovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 20 C 8/2018-43 z 23. mája 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-43 z 23. mája 2018“), uznesením okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-51 z 11. júna 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-51 z 11. júna 2018“), uznesením okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-23 z 25. júla 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-23 z 25. júla 2018“) a uznesením okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-28 zo 14. augusta 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-28 zo 14. augusta 2018“). Uznesením sp. zn. PLs. ÚS 29/2018 zo 14. novembra 2018 boli predmetné ústavné s'aznosti spojené na spoločné konanie, ktoré je vedené pod sp. zn. Rvp 1617/2018.

2. Z obsahu ústavných s'azností a ich príloh vyplýva, že s'azovateľ sa prvou žalobou z 1. februára 2018 proti Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica-Kráľová (ďalej len „ústav na výkon trestu“) domáhal náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú mal utrpieť v dôsledku porušenia jeho práva na súkromie zo strany ústavu na výkon trestu. Zároveň podal proti ústavu na výkon trestu aj druhú žalobu, a to z 21. mája 2018, ktorou sa proti ústavu na výkon trestu domáhal taktiež náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú mal v tomto prípade utrpieť v dôsledku porušenia zákazu diskriminácie zo strany ústavu na výkon trestu. Uviedol, že v oboch prípadoch požiadal aj o oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom pripojil jednotlivé rozhodnutia súdov, ako aj Centra právnej pomoci, ktorými chcel túto svoju žiadosť podporiť. Ďalej uviedol, že v prípade prvej žaloby z 1. februára 2018 mu uznesením okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-34 z 8. februára 2018 nebolo priznané

oslobodenie od súdnych poplatkov. Rovnako tak aj v prípade podanej žaloby z 21. mája 2018 uznesením okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-7 z 5. júna 2018 sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. V oboch prípadoch to bolo odôvodnené tým, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno a konanie o oslobodenie od súdnych poplatkov nie je konaním, v ktorom by sa uplatňovala vyhľadávacia povinnosť súdu.

3. V ďalšej časti sťažovateľ uviedol, že konanie vedené pod sp. zn. 20 C 8/2018 bolo následne zastavené napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-43 z 23. mája 2018, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú však okresný súd vydaním napadnutého uznesenia okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-51 z 11. júna 2018 zamietol. Okresný súd sťažovateľove námietky vyhodnotil ako irelevantné. Rovnaký priebeh malo aj zastavenie konania v prípade druhej podanej žaloby zo strany sťažovateľa. V tomto prípade bolo konanie vedené pod sp. zn. 19 C 42/2018 zastavené napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-23 z 25. júla 2018, pričom aj proti nemu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola taktiež zo strany okresného súdu vydaním napadnutého uznesenia okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-28 zo 14. augusta 2018 zamietnutá. Aj v tomto prípade boli sťažovateľove námietky vyhodnotené ako irelevantné.

4. Sťažovateľ v podaných ústavných sťažnostiach ďalej vo vzťahu ku všetkým uvedeným napadnutým uzneseniam okresného súdu predostiera v podstate rovnakú argumentáciu, prečo nimi malo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K tomu dodal: „... akékoľvek rozhodnutie, ktorým súd rozhoduje o priznaní oslobodenia od súdneho poplatku musí mať na zreteli, aby sa strane len pre jej majetkové pomery neznemožnilo uplatnenie alebo bránenie jej práva na súde. Účel a podstata inštitútu oslobodenia od súdnych poplatkov spočíva v tom, aby nedochádzalo k odopretiu práva na prístup k súdu v prípadoch, keď majetková situácia strany objektívne neumožňuje uhradiť súdny poplatok.“ Namietol, že postup okresného súdu sa vyznačoval prílišným formalizmom a v dôsledku toho sa mu odňala možnosť konať pred súdom. Zároveň sťažovateľ namietal, že výroky predmetných napadnutých rozhodnutí okresného súdu sú prejavom svojvôle okresného súdu, pretože ak sa okresný súd chcel odchýliť

od právneho záveru vysloveného v rovnakej právnej veci inými súdmi, na ktoré sťažovateľ poukazoval, mal rozhodnutie odôvodniť práve s ohľadom na tieto iné rozhodnutia. Uviedol, že vo svojich žiadostiach o oslobodenie od súdnych poplatkov dostatočným spôsobom preukázal, že jeho majetkové pomery takéto oslobodenie odôvodňujú a že tiež v nich navrhoval, aby bola zo strany okresného súdu v príslušných registroch vykonaná lustrácia pre účely overenia jeho majetkových pomerov. K tomu dodal: „Okresný súd postupoval nesprávne, keď ignoroval rozhodnutia iných súdov v identickej veci, hoci tieto súdy spravidla vykonali lustráciu v príslušných registroch a potvrdili ňou, že majetkové pomery sťažovateľa odôvodňujú jeho oslobodenie od súdnych poplatkov, čím porušil princíp právnej istoty.“

5. V závere sťažovateľ uviedol, že okresný súd pochybil aj v tom, že v rozpore s čl. 6 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov nezohľadnil sťažovateľove sociálne postavenie, že úplne odignoroval jednotlivé rozhodnutia Centra právnej pomoci, ktorými bol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, v daných prípadoch bol oslobodený od súdnych poplatkov, ako odignorovaním návrhu sťažovateľa na vykonanie lustrácie v príslušných registroch. Zastavením uvedených konaní okresného súdu pre nezaplatenie súdneho poplatku preto došlo podľa sťažovateľa k odňatiu možnosti sťažovateľa konať pred súdom.

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálehom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ] toho času ÚVTOS [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], na súdnu ochranu v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 20C/8/2018 – 43 zo dňa 23.05.2018 a uznesením Okresného súdu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20C/8/2018 – 51 zo dňa 11.06.2018 porušené bolo.“

2. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 20C/8/2018 – 43 zo dňa 23.05.2018 a uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20C/8/2018 – 51 zo dňa

11.06.2018 Ústavný súd zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Banská Bystrica povinný vyplatiť k rukám sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Banská Bystrica je povinný uhradiť Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia.“

a

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ], toho času ÚVTOS [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], na súdnu ochranu v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 19C/42/2018 – 28 zo dňa 14.08.2018 a uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 19C/42/2018 – 23 zo dňa 25.07.2018 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 19C/42/2018 – 28 zo dňa 14.08.2018 a uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 19C/42/2018 – 23 zo dňa 25.07.2018 Ústavný súd zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Banská bystrica povinný vyplatiť k rukám sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Banská Bystrica je povinný uhradiť Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia.“

7. Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 (ďalej len „rozvrh práce ústavného súdu“) na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu je v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. Ústavná sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 1377/2018 bola pridelená sudcovi spravodajcovi Mojmírovi Mamojkovi, ktorý

je v súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce ústavného súdu členom tretieho senátu, ktorý pracuje v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu), Peter Straka a Martin Vernarský.

II.

Právomoc ústavného súdu

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

III.

Právne posúdenie ústavnej sťažnosti

15. Podstata ústavných sťažností sťažovateľa spočíva v namietanom porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-43 z 23. mája 2018, napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-51 z 11. júna 2018, napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-23 z 25. júla 2018 a napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-28 zo 14. augusta 2018.

16. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (III. ÚS 66/2018).

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-43 z 23. mája 2018 a napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-23 z 25. júla 2018

17. Ako vyplýva z doručených ústavných sťažností a ich príloh, proti napadnutému uzneseniu okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-43 z 23. mája 2018 a proti napadnutému uzneseniu okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-23 z 25. júla 2018 bol prípustný opravný prostriedok – sťažnosť, ktorý si sťažovateľ aj uplatnil. O podaných sťažnostiach sťažovateľa bolo následne rozhodnuté napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-51 z 11. júna 2018, resp. napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-28 zo 14. augusta 2018, ktorými boli sťažovateľove sťažnosti zamietnuté.

18. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (III. ÚS 364/2018).

19. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmané (I. ÚS 476/2019).

20. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

21. S poukazom na uvedené preto ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na ich prerokovanie.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-51 z 11. júna 2018 a napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-28 zo 14. augusta 2018

22. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným postupom, rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom, rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti a túto odmietne (IV. ÚS 596/2018).

23. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje

na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

24. Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06, II. ÚS 442/2014) ďalej vyplýva, že podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

25. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (I. ÚS 218/2019).

26. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), akými sú napr. spôsobilosť byť účastníkom konania,

povinnosť právneho zastúpenia v niektorých prípadoch, zákonom ustanovené náležitosti návrhu na začatie konania, zákonné lehoty a taktiež zaplatenie súdneho poplatku podľa ustanovení príslušného zákona (IV. ÚS 596/2018).

27. Zároveň ústavný súd pripomína, že v zmysle rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kreuz proti Poľsku z 19. 6. 2001 (sťažnosť č. 28249/95, bod 59) uloženie poplatkovej povinnosti v civilných sporových veciach nemožno samo osebe považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy ani s právom na prístup k súdu chráneným v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

28. Aj ústavný súd už v minulosti judikoval (II. ÚS 142/04, III. ÚS 344/2012, II. ÚS 134/2015, II. ÚS 361/2015, III. ÚS 142/2018), že samotné nepriznanie oslobodenia od súdneho poplatku ešte nesignalizuje porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu.

29. Okresný súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-51 z 11. júna 2018 uviedol: „*Preštudovaním napadnutého uznesenia súd zistil, že v prejednávanej veci žalobca sťažnosťou napadol uznesenie vyššieho súdneho úradníka o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku... Súd v odôvodnení uznesenia o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov toto jednoznačne odôvodnil... zohľadňujúc názor Ústavného súdu SR... V súvislosti s tvrdeniami žalobcu o nesplniteľnom dôkaznom bremene, ktoré na neho preniesol tunajší súd v otázke preukázania jeho majetkových pomerov pri jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov súd opätovne uvádza, že toto dôkazné bremeno je strane, v prejednávanej veci žalobcovi, ukladané ustanovením § 254 Civilného sporového poriadku a nie tunajším súdom. Tvrdenia žalobcu o odopretí mu prístupu k súdu tým, že tunajší súd nevykonal ním navrhované dokazovanie lustráciou v príslušných registroch súdov SR, súd považuje za irelevantné, pretože mu nie je zrejmé, čo, v akých registroch a akých súdov SR mal lustrovať. Žalobca opakovane uvádzal požiadavku lustrácie v príslušných registroch, nikde však neuviedol, čo, prečo a kde má súd lustrovať, aby takýmto konaním nahradil splnenie jeho zákonnej povinnosti preukázania jeho majetkových pomerov... podľa názoru tunajšieho súdu, ako aj Ústavného súdu SR*

(napr. uznesenie č. k. II. ÚS 546/2017-8 zo dňa 12. 09. 2017), ani samotné vyplnené Tlačivo pre dokladovanie pomerov strany konania, ktorá navrhuje, aby jej bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov... bez relevantného a dôkazne podloženého odôvodnenia skutočností v ňom uvedených, nie je možné a v súlade so zákonom považovať za dostatočné.“

Zároveň v relevantnej časti napadnutého uznesenia okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-28 zo 14. augusta 2018 okresný súd uviedol: *«... pokiaľ ide o návrh žalobcu, aby súd vykonal lustráciu v príslušných registroch a zistil alebo overil jeho pomery, k tomu je potrebné uviesť, že je to len žalobca ako žiadateľ, ktorý je povinný preukázať ním tvrdené nepriaznivé pomery. Súd nemá vyhľadávaciu povinnosť... Žalobca pri tom opakovane podáva takmer identické žaloby a žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, preto si musí byť vedomý toho, aké náležitosti a akým spôsobom má svoje tvrdenia preukazovať. Žalobca neustále opomína, že pánom sporu je len on a len on nesie zodpovednosť za jeho výsledok... aj iné osoby (strany sporu) súd žiadajú o oslobodenie od súdnych poplatkov... no ich sociálne postavenie im nie je na príťaž, ako sa mylne domnieva. Súd nerozhodne o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov len preto, že si „niekto môže za to“, v akom sociálnom postavení sa ocitol (ako to tvrdí žalobca). Súd rozhodne o každej žiadosti po zhodnotení celkových osobných a majetkových pomeroch v tej ktorej konkrétnej veci... Jediná súdu známa a preukázaná skutočnosť je, že v súčasnej dobe žalobca vykonáva trest odňatia slobody. Stále tak platí, že svoje nepriaznivé sociálne postavenie nepreukázal a súd nemá oprávnenie nahrádzať jeho povinnosť tvrdenia a unesenia dôkazného bremena... Súd zároveň konštatuje, že rozhodnutie o zastavení konania nevytvára prekážku veci rozhodnutej (res iudicata) a súd tak neznemožnil žalobcovi prístup k súdu.»*

30. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu č. k. 20 C 8/2018-51 z 11. júna 2018, ako aj napadnutého uznesenia okresného súdu č. k. 19 C 42/2018-28 zo 14. augusta 2018 konštatuje, že tieto nie je možné s poukazom na ich odôvodnenie a na dôvody v nich uvedené považovať za svojvoľné či arbitrárne. Podľa posúdenia ústavného súdu sa v nich okresný súd jasným a dostatočným spôsobom s námietkami sťažovateľa vysporiadal a svoj právny názor odôvodnil ústavne akceptovateľným spôsobom. Uvedené napadnuté uznesenia okresného súdu podľa

posúdenia ústavného súdu nenesú znaky svojvoľnosti (arbitrárnosti) alebo ústavnej neudržateľnosti v dôsledku zjavných pochybení alebo omylov. S prihliadnutím na už uvedené, ako aj na všetky okolnosti danej veci preto ústavný súd, obdobne ako aj v prípade obdobnej veci sťažovateľa vedenej pod č. k. IV. ÚS 596/2018-14 z 15. novembra 2018, v tejto časti ústavné sťažnosti sťažovateľa odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

31. Vzhľadom na odmietnutie ústavných sťažností ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu